

SEMRA KANAT -Tarihçi

“Geçmişi ne kadar çok unutursak, geleceği korumak o kadar zor olur.” ATATÜRK

93 Harbi felâketinin ardından, “medenî” geçinen, vahşetleri denk Avrupalıların insafına terk edilen Rumeli Türklerine ilişkin sanal ortamdaki yabancı kaynak/belgeleri tararken, Antonina Jelyazkova'nın, haftalık sanat, kültür ve edebiyat “Kultura (Ekin)” gazetesinde yayımlanan “Bulgaristan'daki Türk Azınlığının Kaderi” başlıklı, 26 Aralık 1997 tarihli makalesine rastladım. İlk bakışta bir nevi günah çıkartmayı andıran bu makaleyi müteakip, adı geçen bilim kadınının diğer çalışmalarını araştırdım.

Jelyazkova'nın en çarpıcısı demeci, “Trud” gazetesinde yer almaktaydı: “Kendi kendimize, ‘Bulgar etnik modeli olduğuna dair’ iltifat etmeyi çok severiz... Ancak bu, nüfusun büyük bir oranını oluşturan 800.000 kişiyi dışladığına -yani, biz onları görmezlikten geldiğimize- göre, öyle bir şey (model) yok. Doğal olarak, sonunda sorunlar su yüzüne çıktılar.”

Antonina Jelyazkova kimdir?

Akademisyen bir baba ile Almanca çevirmeni bir annenin kızı olarak 28 Kasım 1952'de Sofya'da dünyaya gelen Antonina Jelyazkova, 1975 Sofya “Azîz Kliment Ohridski” Üniversitesi Doğu Dilleri Bölümü mezunudur.

Balkan ülkeleri tarihçisi (1981-1982) ve antropolog (insan bilimi uzmanı) Jelyazkova, 1983 yılında, “XV-XVIII yy. Osmanlı İmparatorluğu'nun Bazı Batı Vilâyetlerindeki Etnik-Dinî Değişimler” tezini savunur ve Moskova'yla Leningrad (Petersburg) Doğu Araştırmaları Enstitüsünde uzmanlık eğitimini alır (1986).

1987'de, Türklerin Bulgarlaştırılması anlamına gelen sözde “köküne dönüş kampanyası”na kamuoyu önünde karşı koyan Jelyazkova, Rusçuk Komitesiyle Açıklık ve Yeniden Yapılanma Destek Derneğinin kurucu üyelerinden ve 1989 sonlarında oluşan Ulusal Uzlaşma Komitesinin kurucularındandır.

1991'de BAN (Bulgar Bilimler Akademisi)'a bağlı Balkanoloji Enstitüsünde çalışan Jelyazkova, 1990-1993 yılları arasında Bulgaristan Cumhurbaşkanı Jelü Jelev'in etnik ve dinî sorunlar danışmanı; bir süreliğine de Blagoevgrad Amerikan Üniversitesi yönetim kurulu üyesidir.

Almanya Avrupa Azınlık Merkezi ile Avusturya Balkan Toplum ve Kültür Araştırma Merkezi Danışma Kurullarına katılan, Bulgaristan'la Güney-Doğu Avrupa'daki azınlıklarına ilişkin çok sayıda makale ve sunum hazırlayan Jelyazkova, Türkiye'yi ve Balkan İslâm'ını en iyi tanıyan tarihçilerden biri, Arnavut sorununu ise en iyi bilen uzmandır.

Son on yılda Balkanlar'ın sayısız sıcak noktalarında yapılan saha araştırmalarını yönetip çeşitli araştırmalara katılmış olan Jelyazkova, hâlen IMIR (Uluslar arası azınlıkları ve kültürel etkileşimleri araştırma merkezi) müdiresi görevindedir.

Bulgaristan'daki Türk Azınlığının Kaderi

Tam yüz yirmi yıldır (2006'da, yüz yirmi dokuz. S.K.) Bulgaristan'daki Müslümanlar Türkiye'ye göç etmekte.

Asrın başında, 50'li yahut 90'lı yıllara bağlı olmaksızın, komşumuza yapılan sıradaki göçün akabinde, Bulgar devletiyle toplumu, âdeta onlar hiçbir zaman yokmuşçasına, âdeta onlarla iyi ve kötüyü, ortak bir yurdu hiç paylaşmamışçasına, yurttaşlarını tümüyle unutmaya eğilimliler.

- 1878-1912 yılları arasında Bulgaristan'dan 350 bin Müslüman (Türk, Pomak, Çerkez, Tatar) göç eder;

- 1913-1934 yılları arasında uluslar arası hukukî antlaşmalara istinaden, yıllık 10-12 bin kişi Bulgaristan'dan göç eder;

- 1940-1944 savaş yılları arasında 15 bin kişi civarında göç eder;

- Zorunlu kamulaştırma Bulgaristan'ı kitle hâlinde terk etmenin sinyali olup, 1950-1951 yılları arasında 155 bin civarında Türk Türkiye'ye göç eder;

- Parçalanmış ailelerin birleştirilmesine ilişkin Bulgar-Türk anlaşmasının akabinde, 1968'de 70 bini aşkın kişi Türkiye'ye gider;

- Kurtuluşun (Bulgar tabiriyle, 93 Harbi. S.K.) sonraki en büyük kitlesel göç, Türklerin sözde "köküne dönüş kampanyası"nın akabinde, 1989 yılında gerçekleşir. Bu Türklerin bir kısmı, Jivkov rejiminin yıkılışının ardından tekrar Bulgaristan'a döner, ancak 240 bini Türkiye'ye yerleşir;

- Bulgaristan'daki ağır iktisadî bunalım yüzünden, 1990-1997 yılları arasında, geçici veya turistik vizelerle Türkiye'de geçim arayan 30 ilâ 60 bin kişi ülkeyi terk eder.

Bilirkişi değerlendirmelerine göre, sadece 1989-1997 yılları arasında, yeni göçmen sayısı 400 bin kişiyi aşar.

Göç değil, iltica!

Bizim kaynaklarımıza (1) göre ise, ana vatana yılda ortalama 2.100 göçmen/mülteci gelir. Fakat asıl mühim olan, tarihte ilk kez bir Bulgar araştırmacısının, gelenlerin "göçmen" değil, filen "mülteci" olduğunu itiraf etmesidir.

Buna göre: "Göç dalgalarının, küçük istisnalar dışında, kışkırtılmış veya zorunlu göç sonucunda gerçekleştiği bilinmelidir. Uluslar arası antlaşmalara göre, Türk göç kafileleri, hemen hemen her zaman mülteci (yani, değişik sebeplerden dolayı, doğdukları yeri terk etmek zorunda kalmak) durumunda oldukları, bir gerçek."

Araştırma şöyle devam ediyor: “Bulgaristan’ın Osmanlı yönetiminden kurtuluşunun (Yukarıda adı geçen 93 Harbi. S.K.) akabinde, Berlin Antlaşmasına uygun, Bulgaristan’a sadece Bulgar değil; az ya da çok etnik veya dinî azınlıkların yaşadığı makaslanmış (kırpık) bir alan ayrılır. 1879-1947 yılları arasında yürürlükte olan Birinci Bulgar Anayasası, Ortodoksluğu ‘hâkim din’ olarak belirler, fakat diğer dinlere de özgürlük temin eder; etnik ve dinî azınlıklara, Bulgar vatandaşlarına tanınan tüm hakları tanır.”

Ancak bu safsatanın “doğruluk” payını bir kısmınız büyüklerinden ve okuduklarından; Rumeliler ise, ne yazık ki, kendi acı tecrübelerinden bilirler! Türklerle “tanındığı” iddia edilen tüm bu haklar “tanınmış” olsa idi, Rumeli’deki kırım esnasında Türklerle uygulanan barbarlığa tanık, tarafsız, bundan da öte, Bulgar ve Rus yanlısı yabancı gözlemcilerin “kanlarının donduğu” ifadeleri tarih sayfalarında yer almaz ve bugün bu satırları okuyor olmazdınız.

Jelyazkova’nın araştırmasına dönecek olursak: “Türklerin büyük çoğunluğu Rus-Türk Savaşını müteakip Osmanlı vilâyetlerine göç eder (1877-1878). Daha sonra bu süreç Bulgaristan’ın yeni tarihinde de devam eder. 1887 yılında Türkler Bulgaristan nüfusunun %20’sini oluştururlar, asrın ilk çeyreğinde %12 civarındakini, 40’lı yıllara doğru %10’un altına düşerler, 50’li yıllarda ise %8,5’ini oluştururlar.

Doğdukları yerlerde (memleketlerinde) kalan Türkler, Bulgaristan’ın sürüklendiği tüm savaflara Bulgar ordusunun bünyesinde (Bunun en bariz örneği, Balkan savaflarıdır: Türkü Türke kırdırmanın klâsik yöntemi! S.K.) katılıp, birçok kez devlete olan sadakatini kanıtlarlar.

Yüzyıllar boyu geleneklere ve yaşam özelliklerine gösterilen karşılıklı saygı ve ‘komşuluğa’ dayalı Hristiyanlarla Müslümanların, Türklerle Bulgarların sürdürdüğü ortak barışçıl yaşam, iyi ve düzenlidir. (2)

Manevî ve ruhsal açıdan ise bu ilişkiler, ‘Bulgar uyanışından’ günümüze dek her zaman, bazen millî kendini beğenmişliğe varan güvensizliğin, ön yargının ve bir nevi kültür ve sosyal öğ almanın ağırlığını taşırlar. Böylece, bir asrı aşkın, en genel ve anlaşılır şekliyle yurttaşlık kazanıp, ‘500 yıllık karanlık Türk esareti’ basmakalıbı şeklinde yorumlanabilen ağır bir millî aşağılık duygusu gündemde.”

“Bu bir ırk ve yok etme savaşı olmalı!...” (3)

93 Harbinden sonra Türklerin ve tüm Müslüman toplulukların durumu, Bulgaristan’ın taraf olduğu antlaşmalarca belirlenir. Bu antlaşmaların bir kısmına (Berlin 1878, İstanbul 1909, 1913 ile 1919 Barış Antlaşmaları ve Ankara 1925) istinaden, Bulgaristan’daki Müslüman topluluk önemli ölçüde özerklik kazanır. Manevî, idarî ve hukukî bakımdan Bulgaristan’daki Müslümanlar Başmüftülük, müftülük temsilcilikleri ve dinî mahkemelerce yönetilir. Bulgar devletinin, güya “cami bakımı ve Müslüman din adamlarının maaşlarına katkıda bulunmak için bütçesinden para ayırdığı” söylenir. Ancak gerçekte parayı veren, verdiği hâlde hiçbir konuda söz sahibi olamayan, zamanın çok zengin Rumeli Türk vakıflarıdır!...

Okullar özel olup camilere bağlıdır; ancak “devlet mecburî destek vermeyi üstlenir”. Tabî, el koyduğu Türk vakıflarının gelirleriyle! Gene de, araştırmacının sözleriyle, bu, “etnik-kültür merkezî faaliyetlerle eğitim sistemi, Türklerin ulusal hayata katılımını engeller” ve “büyük bir çoğunluğu Bulgarca bilmediği için serbest piyasada rekabet etmekte zorlanır, ülkenin yoğun

Serhat Boylarındaki Türklerin Bitmeyen Çilesi

Ömer Faruk Hüsmüllü tarafından yazıldı.

Çarşamba, 04 Mayıs 2011 20:19 -

kültür süreçlerinden dışlanır, kopuktur ve topluma normal uyum sağlayacak durumda değil.”

İyi de, sizin gibi Pinokyolar’a sorarlar: Fiilen kendisiyle 485 yıl boyunca barış ve refah içerisinde yaşadığınız, sonradan ise yine kendi deyiminizle, “500 sene esiri kaldığınız” efendinizin size uyum sağlaması gerektiği hayalin abesliği üzerine hiç düşündünüz mü?!...

Yeni okul müfredatı: Bulgar hükûmetinin Türk çocuklarına “muhteşem armağan”!

30’lu yıllarda Türk aydınlarının arasında çağdaş Türk okullarının açılması için harekete geçilir ve Jelyazkova’ya göre, “doğal olarak, Türkiye’deki değişim ve örnekler, önderleri Mustafa Kemal Atatürk’ün çekiciliği etkisinde, yeni okullara, o ana değin Türk çocuklarının görmediği Bulgar dili, tarihle coğrafya derslerini vermek üzere Bulgar öğretmenleri davet edilir”.

Tarih-coğrafya derslerini vermek üzere Türkiye’den Türk öğretmenlerinin davet edilmesi gerektiği hâlde, edilmediği hususunu geçtik; Bulgarca bilmenin, Türk minikleri için “çağdaşlık” olduğu iddiası, daha doğrusu, Bulgar hükûmetinin bu inanılmaz Türk “aşkı” karşısında gözlerim yaşardı! Zira şu ana dek benim bildiğim Atatürk’ün “Türk demek, Türkçe demektir. Ne mutlu Türküm diyene!” vecizesine göre, mahut “davet” hikâyesinin Türkçesi, “Müslüman mahallesinde salyangoz satmak”tı!...

Araştırmaya göre, “1944 yılında ülke çapında 740 Türk okulu mevcut; 59’li yılların başında bu sayı 1.100’ü aşar; Türk liseleri açılır. (Fakat hükûmetin amacı farklı olduğundan, bu okulların Türklerce yönetilmesine izin verilmez! S.K.)

Bulgaristan’da ‘kurtuluş’tan sonra 1944 yılına kadar Türk soylu yurttaşlar kendi dillerinde özgürce bilgi yayma hakkına sahipler. Türkçe onlarca gazete yayımlanır. Çok sayıda siyasî parti kendi gazetelerini Türkçe yayımlar. Türkler, Türkiye’de yayımlanan günlük gazete ve edebiyat eserlerine ulaşabilirler.

Türklerin birkaç kültür-aydınlanma ve spor dernekleri var: Turan, Altın Ordu, Alparslan vs., ki bunların tümü, bütün fırka ve derneklerin kapatıldığı, bütün demokratik özgürlüklerin kısıtlandığı 1934 yılında ortadan kaldırılır. Bundan sonra etnik parti oluşumları denendiyse de, başarısızlıkla sonuçlanır. Buna rağmen, Bulgar meclisinde, ortak parti listelerinden seçilen Türklerle Müslümanlara rastlanır.

İkinci Dünya Savaşı sonlarında Bulgaristan, hızlı adımlarla, demokratik özgürlüklerin kısıtlanmasına ve totaliter rejime doğru ilerler. Halkın psikolojisi, tarihî, kültürel ve coğrafi özellikleri hiçbir şekilde dikkate alınmaksızın, Sovyetler Birliği’nin siyasî, iktisadî ve toplum modelleri tamamen mekanik olarak devreye sokulup Bulgaristan’a uygulanır.

Yeni jeopolitik, SSCB’ne sıkı sıkıya bağlıdır. Bu yeni komünist yönetim sistemi, tabiatıyla, Bulgaristan’daki tüm azınlıkları ve etnik gruplar arasındaki ilişkileri de kapsar.”

Sözde komünizm dedikleri, dünyanın en “insancıl” rejimi olup, Sovyet “cennetinin” bir

“lütfu”ydu; meğer yıkılınca, tüm kirli çamaşırları ortaya döküldü! Jelyazkova'nın sözleriyle: “Onlarca yıl dinî topluluklardan ve günah çıkartmadan söz bile edilemez. Din yasaklanır. Bulgar Ortodoks, Katolik, Protestan Hristiyanları arasında olduğu gibi; Müslüman, Musevî ve Gregoryen Ermeniler arasında ateist propaganda yürütülür. Dinler ve onlara bağlı gelenek-göreneklerin yok edilmesinin belirli bir telâfisi olarak, hükûmet, ‘uluslar arasıçılık (enternasyonalizm)’ basmakalıp ideolojisini takip ederek, değişik etnik gruplarla ekinlerine daha büyük özgürlükler tanır. Bu, komünist savı için şaşkırtıcı hoşgörü gösterisi, özellikle Türklerle ve onların etnik kimliklerine yönelik olduğu durumlarda, dünya çapında saçma ‘devrim ihracatı’ fikriyle ilintilidir.

Sovyet gizli servislerin baskısıyla (Kendileri süttten çıkan ak kaşıkmişçasına! S.K.) Bulgar yöneticileri, Türk nüfusunun güvenini kazanmak ve komünist ideolojisini Türkiye'ye ihraç etmek adına uygun kadroları yetiştirme görevini üstlenirler. Uygun devrim taşıyıcılarını Türkiye topraklarına aktarma teknolojisi olağanüstü basit olup, Bulgaristan Türkleri arasında sürekli uygulanan göç kampanyaları sayesinde gerçekleştirilir.

Bu konudaki ilk adım, Millî Eğitim Kanununda yapılan değişikliklere uygun, Türk, Ermeni ve Yahudi azınlıkları için devlet okullarının kurulmasıdır. Buna göre, Bulgaristan Türklerinin (Tüm karşı konmalarına rağmen! S.K.), bütün özel okulları kapatılarak, Millî Eğitim Bakanlığına bağlanır. Yeni kurulan devlet okullarında derslerin bir kısmı Türkçe üzerinden sürdürülür, ama Türklerin çoğunluğa uyum sağlaması açısından yardımcı dersler de konur. Kültür alanında, geleneklerin korunmasını hedefleyen davranışlar desteklenir. Fiilen Türklerle, kültürel özerkliğe benzer bir özerklik sunulur: Yüzlerce ilkokulun yanı sıra, ülkede bir kız lisesi ve birkaç düz Türk lisesi daha açılır. Üç enstitü, Türk okulları için öğretmen hazırlar. Türkçe üç gazeteyle bir dergi yayımlanır, Türkçe ekli yerel gazeteler basılır.

İlk bakışta değerlendirme tek yönlü olabilir: 40'lı yılların sonu ve 50'li yılların başlarında, komünist yönetime özgü komuta yönetimlerinin yardımıyla, Bulgaristan Türklerinin etnik bakımdan bilinçlenmesi sağlanır. Ancak devlet mekanizmasının maksadı bambaşka: Türk azınlığının, eğitim ve kültür aracılığıyla, parti ruhuna uygun yeniden terbiye edilmesi uğruna çalışmaktır. Bu, okullarda hiç de zor değil. Türk çocukları, Pomak, Ermeni ve tüm diğerleriyle birlikte, derin bir ideolojiye sahip, etik ve kültürel bakımdan tam bir benzeyişe sürükleyen ateist bir eğitim görür. Türk basını da basmakalıplarla bu ideolojiye uygun düzenlenir ve resmî basın kaynakların tıpkıbasımını yapar ve/veya parti ruhuna uygun yayınları takip eder.

Cazip imtiyaz ve kariyer imkânları karşılığında BKP (Bulgar Komünist Partisi), Türk azınlığıyla Pomaklar arasında siyasetini icra edecek, kendi soydaşlarına yönelik iyi ya da kötü, baskıcı ya da yarı baskıcı politika uygulayacak parti yöneticileri yetiştirir. 50'li yıllarda artık binlerce Türk, BKP ile OF (Oteçestven Front/Vatan Cephesi. S.K.) üyesidir, on binlercesi ise resmî ve iktisadî görevlerde yer alır.

50'li yılların başlarında Bulgaristan Türkleri arasında güçlü bir göç hazırlığı hissedilir. Bu eğilimin başlıca sebepleri istimlâk, kutsal Kuran'ı okuma yasağı ve partinin, kadın-erkek eşitliği konusunda yarattığı etkin propaganda şokudur. BKP ‘yerli Türklerin millî ve dinî bağınazlığı’na karşı savaş açar. Her yeri şiddetli bir baskı sarar. İşlenebilir tüm ziraî toprakların istimlâkı belirlenen süreler içerisinde gerçekleşmesi gerektiğinden, ülke çapında baskılara başvurulur. İstimlâk, tüm Müslüman nüfuslu yerleşik dağlık ve yarı dağlık bölgelere kadar ulaşır; çoğunlukla ziraat işçisiyle çalışanı Türklerle Pomakları paniğe sevk eder ve Bulgaristan Türklerinin Türkiye Cumhuriyeti'ne yaptıkları en büyük göç kampanyalarının müsebbibi olur. 1950-1951 yılları arasında yaklaşık 155 bin kişi, doğduğu toprakları terk etmek zorunda kalır.

1958 yılında Politbüro'nun özel kararıyla Türklerle karşı güdülen siyaset birden değişir:

Serhat Boylarındaki Türklerin Bitmeyen Çilesi

Ömer Faruk Hüsmüllü tarafından yazıldı.

Çarşamba, 04 Mayıs 2011 20:19 -

Türklerin hakları kısıtlanır ve değişik kökenli gruplar arasındaki etnik ve millî yapıların kısıtlanması hususunda devreye sokulan yeni uygulamalarla, ilişkiler alt üst edilir.

İlk 'deneme' eritmeleri (asimilasyonları), Çingenele karşı yapılır. O ana değin çift dilli olan, çift dilde çıkan gazeteleri, sadece Bulgarca yayımlanmaya başlar, tiyatroları kapatılır. Ardından Müslüman Çingenelerin isimleri topluca değiştirilir. (4) 1958'de Bulgaristan'da yaşamakta olan az sayıdaki (20-30 bin) göçebe Çingene, özel Bakanlar Kurulu kararının kendileri yakaladıkları yerde ikamet etmeye mecbur edilir, atlarına ve at arabalarına devletçe el konur.

60'lı yılların başında, Türklerle Bulgar Müslümanlarını tümüyle eritmeyi amaçlayan kökten siyasî değişim için büyük bir ideolojik hazırlık başlar. BKP, Müslüman Türk ve Pomakların Bulgar toplumuna cebren, aşırı bir baskıyla uyum sağlaması gerektiğine karar verir. Uzak stratejik hedef ise, bir yandan tüm sosyalist yurttaşları birbirine benzetmek; öte yandan ise ülkeyi, halkının ideolojik ve etnik anlamda homojen olduğu tek uluslu bir devlet ilân etmektir.

Gün be gün Müslüman liseleri kapatılır, bunu Türk Devlet okullarındaki bazı müfredat derslerinin kaldırılması veya değiştirilmesi takip eder, gazete nüshaları Bulgarca çıkmaya başlar, tiyatrolar kapatılır vs."

Türkçenin seçmeli ders olarak bir kenara itilip, okul müfredatının bir günde tamamen Bulgarcaya çevrilmesinin, yavrularımız üzerindeki olumsuz etkisini tahmin edebilirsiniz. Bulgarca bilmeyen miniklerimiz bu uygulamaya uyum sağlayamadıkları için eğitime küsmüş, çoğu okulu terk edip çalışma hayatına atılmış, zaten iyice sarsılan Türk eğitim sistemi ölümcül bir darbe almış, Türk toplumunun kültür yaşamı kökten baltalanmıştır.

Oysa Bulgaristan'ın da üyesi olup imzaladığı Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesine (BM Çocuk Hakları Bildirgesi, 1959) göre, Türk çocukları da Bulgaristan'daki tüm diğer çocuklar gibi "... erişkinden farklı haklardan din, dil, ırk, renk, cinsiyet, milliyet, mülkiyet, siyasî, sosyal sınıf ayırımı yapılmaksızın yararlanmalıdır. Özel olarak korunmalı, yasa ve gerekli kurumların yardımı ile fiziksel, zihinsel, ahlâkî, ruhsal ve toplumsal olarak sağlıklı normal koşullar altında özgür ve onurunun zedelenmeyecek şekilde yetişmesi sağlanmalıdır. Bu amaçla çıkarılacak yasalarda çocuğun en yüksek çıkarları gözetilmelidir. Genel kültür ve yeteneklerini, bireysel karar verme gücü, ahlâkî ve toplumsal sorumluluğu geliştirecek ve topluma yararlı bir üye olmasını sağlayacak eğitim hakkı verilmelidir. Bu eğitimde sorumluluk önce ailenin olmalıdır. Çocuk her türlü istismar, ihmal ve sömürüye karşı korunmalı ve hiçbir şekilde ticaret konusu olmamalıdır. Çocuk uygun bir asgarî yaştan önce çalıştırılmayacak, sağlığını ve eğitimini tehlikeye sokacak fiziksel, zihinsel ve ahlâkî gelişmesini engelleyecek bir işe girmeye zorlanmayacak ve izin verilmeyecektir. Çocuk ırk, din ya da başka bir ayrımcılığı teşvik eden uygulamalardan korunacaktır. Anlayış, hoşgörü, insanlar arası dostluk, barış ve evrensel kardeşlik ortamında enerji ve yeteneklerini diğer insanların hizmetine sunulması gerektiği bilinciyle yetiştirilmelidir."

Ancak maalesef, yukarıda sayılan tüm bu haklar, kâğıt üzerinde kalırlar! Ne de olsa "uygar" geçinen Batıyla, "barbar" dedikleri Türkler arasında tam 350 yıl fark var: İnsan Hakları Bildirgesi 1776'da yayımlanır, Bosna'daki Fransisken Katolik Kilisesinin duvarında asılı bulunan Fatih'in Fermanı dünyaya ilân edildiği tarih ise, 1463!...

Türlere vurulan son darbe

1964 yılında Batı Rodoplar'daki Bulgar Müslümanlarının isimlerini zorla değiştirmek için başarısız bir deneme yapılır. Halkın şiddetle karşı çıkması, BKP Merkez Komitesinin eritme denemesini durdurur. Hemen ardından, Komitenin propaganda ve güdümlene şubelerince, azınlıklarla ilgili diğer gizli servislerin de yardımıyla, Bulgaristan'daki Türklerin yabancı bir öğe ve Türkiye'nin buradaki "beşinci kol"u olduğuna ilişkin paranoyak bir görüş oluşturulur. Tıpkı Orwel'in romanındaki gibi karmaşık ve acımasız bir devlet mekanizması -alt siyasi teşkilatlarıyla parti şubeleri, DS (Bulgar gizli servisi) şubeleriyle Merkez Komitesi, Politbüro'nun ilgili bütün gözlemci ajanları,- Türk azınlık temsilcilerini kapsamak, gözetlemek ve denetlemek için setlerini genişletir. Bu, özellikle daha azimli, hırslı, baskın mizaçlı, aydın, yetenekli ve liseden daha yüksek tahsil görmeyi arzu edenler için geçerli.

Tek amacı Bulgar Müslümanlarının kültürel-dinî özelliklerini ve ülkedeki en büyük etnik azınlık niteliğindeki Türklerin dinî ve etnik kimliklerini yok etmek olan Müslüman azınlıklara karşı yapılan cebrî eritme politikasının doruk noktası, Pomaklara (1972-1974) ve özellikle de Bulgaristan Türklerine karşı 1984-1895 kışında yapılan isim değiştirme kampanyasıdır. Aslında bugün bilim adamları için komünist devlet mekanizmasının amacının bu olduğu ve bunun tek hedef olduğunu iddia etmek zor. Bunun nedeni, Bulgaristan'daki tek kişilik totaliter rejim esnasında kararların, Parti konutlarının (rezidans) yüksek duvarları arkasında, çoğunlukla gizlice, protokolsüz, kayıtsız ve kanıtsız alınmış olmasıdır.

Öte yandan, parti yöneticilerinin vasat kültür ve eğitim seviyeleri veya kısıtlı ideolojik idarî basamaklıları tarihî, hukukî ya da insanî mantık zemininden tümüyle mahrum olduklarından, genellikle iktidardakilerin hareketlerini tahmin ve tahlil etmeyi engeller.

Devlet, yerel idarî yönetimlerce tehditten tutup, baskı, iktisadî şantaj ve apaçık zorbalığa varan değişik yıldırma şekillerini kullanır. Zorla isim değiştirmek için dayatılan rutin dilekçelerin imzalanması, çoğunlukla dayak eşliğinde gerçekleşir ve kadınlarla çocuklar bile dayağa maruz kalırlar. Köylerde yahut küçük taşra kasabalarında bazı toplu karşı koyma durumlarında iktidar ateşli silâhlar kullanır ve sivil halk çok sayıda kayıp verir. Dağ köyleri sıklıkla ordu ve milislerce kuşatılmış hâlde sabahlar ve kuşatma son kişi Bulgar adı alana dek devam eder. Binlerce Türk tutuklanır ve çoğunlukla mahkemede yargılanmadan çarçabuk kapalı kapılar ardından hapis, sürgün ve kamplara gönderilir. Tüm bunlar, azamî gizlilik veya tam bir bilgi sızdırmazlık içerisinde gerçekleştirilir.

İsim değiştirme kampanyası birkaç ay sonra sona erer; eritme politikasını pekiştirme, geniş kamuoyuyla dünyayı ikna etme ve gerçekleşen maceranın doğruluğuyla manasını anlatıp, cümle âlemi kandırma konusunda geniş önlemler alınır. Kamuya ait yerlerde ve kişisel ilişkilerde Türkçe konuşmak, Türkçe müzik dinlemek, geleneksel Müslüman giysilerini giymek, bayramları kutlamak yasaklanır; edebî eserlerdeki coğrafya isimleri dâhil olmak üzere, Türkçe yerleşim adları acilen değiştirilmeye başlanır.

Akıl almaz bir şekilde üniversitedeki kocaman bir bölüm olan Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü (Türk Filolojisi) kapatılır. Müslüman kabirleri yıkılır; belediyeler, vefat eden anne baba ve çocukların isimlerini bile değiştirir; dinî simgelerden arta kalanların tümü yok oluşa mahkûm edilir ve yeni icat edilen kutlamalar zorla dayatılır.

Türk kimlik izlerini silmek emeliyle iktidarın işlediği en büyük vandallık (5), sağlık raporlarıyla klinik dosyaları ve kronik hasta arşivlerini yok etmektir: Bununla birlikte, on yıllarca süren irsî araştırmalarla kronik hastalık incelemeleri yok olur.

Uzun süreli etkisi nedeniyle, iktidar sinsi bir hamle yapar: Karma nüfuslu bölgelerde devriye gezmek, Türkçe konuşmalarıyla dinî takkelerin kullanımını takip etmek ve bunun için ceza

Serhat Boylarındaki Türklerin Bitmeyen Çilesi

Ömer Faruk Hüsmüllü tarafından yazıldı.

Çarşamba, 04 Mayıs 2011 20:19 -

kesmek üzere, Bulgarları görevlendirir. Yıllar yılı iyi süren komşulukla dostluk ilişkileri kirletilip kopartılır. Bunun yanı sıra, devletin bütün propaganda âletleri Türklere iftira atmak (Türkleri düşman devletin “beşinci kol”u, “terörist”, “ayrılıkçı” ilân etmek) ve komşu Türkiye ile, onun “saldırgan hasmane tasarıları”na karşı güvensizlik ve korku ekmek için harekete geçirilir. Kamu bilicine yapılan ışınlama (radyasyon) kudretli ve çarpıktır.

Müslüman adlarına yapılan saldırı, özellikle daha yaşlı ve dindar kişiler için kişiliğin en mahrem iç dünyasına nüfuz etmek anlamına gelir. İslâm din kurallarına göre, kişi ismi, Müslümanların yaşam ve dünya görüşlerinde özel bir rol oynar. Kendi ismi olmaksızın bir Müslüman -ölümünden sonra insanların ismen çağırıp, iyi ya da kötü yaşadıklarını yargılamak ve buna göre, doğru/günahsız yaşadıkları isler, cennete gönderilmek üzere- Allah'ın huzuruna çıkamaz. Bu bağlamda, Türklerle Pomaklar ömür boyu ve öldükten sonra, ebedî işkencelere mahkûm edileceklerine inanırlar.

Tüm bunlar, kendi kişiliğini koruyabilmek adına, Türk azınlığının derin bir kırgınlık ve kaygıyla içine kapanmasına sebep olurlar. Mamafih, yüzyıllardır Bulgaristan topraklarında birlikte yaşamış olan Bulgar ile Türk, Hristiyan ile Müslüman arasındaki ilişkiler kötüleşme ve neredeyse tamamen kopma noktasına ulaşırlar. Propaganda âleti, Türklere karşı yapılan bu zorbalığın sonucunda doğacak olan memnuniyetsizlik ve kuşku içeren baskıyla, felç edici bir korku yağdırır. Bulgar toplumu, 1988 yılına değin süren utanç verici bir suskunluğa bürünür.

1989 bahar ve yazında Bulgaristan Türkleri, isimlerinin iadesi talebiyle, Kuzey-Doğu ve Güney Bulgaristan'da toplu protesto gösterileri düzenlerler. Bunun neticesinde, ordu ve milisin kendisiyle çatıştığı Türk azınlığı, çok sayıda ölü ve yaralı verir. Türklerin 1989 baharındaki protestoları, cılız bir şekilde iktidar hareketlerini baltalama ve totaliter rejimi dünya önünde ifşa etme teşebbüslerinde bulunan Sofya'daki gayri resmî özgürlükçü gruplarla münferit aydınların manevî desteğiyle karşılanır.

Bu ağır buhrandan çıkmayı arzulayan komünist partisinin kararı, Türkiye Cumhuriyeti ile olan sınır kapılarının açılması doğrultusundadır. Hemen ardından, panik oluşturmak amacıyla, en etkin binlerce protestocu zorla sınır dışı edilir. Bu, komşu Türkiye'ye doğru dev bir insan seli sürükler. Haziran ayından, mülteci kitlesini karşılamayan Türk Hükûmetinin ısrarı üzerine sınırların kapalı tutulduğu Ağustos ayına kadar 350.000 Türk kökenli Bulgar vatandaşı doğduğu yeri, malını-mülkünü veya dayalı döşeli evini ve çoğunlukla yaşlı ebeveyn veya çocuklarını bırakıp, ülkeyi terk eder.

Oysa BM'ce belirlenen yetişkinlerin hakları bir yana, yukarıda zikredilen BM Çocuk Hakları Bildirgesine göre, “... her çocuğun doğduğu anda bir adı ve bir devletin vatandaşı olma hakkı vardır. Çocuğun kişiliğini geliştirmesi için anlayış ve sevgiye gereksinimi vardır. Anne ve babasının bakımı ve sorumluluğu altında her durumda bir sevgi ve güvenlik ortamında yetişmelidir. Küçük yaşlarda çocuğu annesinden ayırmamak için bütün olanaklar kullanılmalıdır.”

Lâkin insan hakları konusunda aramızda olan 340 yıl farkı kapatmak, haçlılar için güç!...

Göç: Ateşten gömlek!

Uluslar arası insanî örgütler, 1989 göçünü, İkinci Dünya Savaşı sonrasında gerçekleşen en büyük kitle göçü olarak değerlendirirler.

Yüz yirmi bin civarında mülteci, sonbaharda ve özellikle de Jivkov rejiminin yıkılışının (Kasım 1989) akabinde geri döner; fakat bu insanların çoğu, Türkiye Cumhuriyeti'nde yeni bir yuva bulur.

Tüm isteğime rağmen, Jelyazkova'nın, "Bulgaristan'daki değişik etnik ve kültürel topluluklar arasındaki çağdaş ilişkiler, tarih ve siyaset değişimine bağlı olarak değişir. 70'li ve 80'li yıllarda Müslümanlara (Türklerle Pomaklara) karşı yapılan zorbalıklar, hoşgörülü ortak yaşamın geleneksel modelini sınar. Ne mutlu ki, bu yaşam modeli, özellikle karma -Türk ve Bulgar-nüfuslu bölgelerde dayanıklıdır ve siyasetçilerin maceracılığı yüzünden Bulgarlarla Türkler arasındaki incelmış veya tamamen kopmuş olan ilişkiler, 1990 yılını müteakip çarçabuk düzelir." sözlerini kabullenmem biraz zor.

Bunun nedeni, araştırmacının "Karma bölgelerdeki insanların akılcılığı ve bütünüyle Bulgar toplumunun geleneksel değerleri, Bulgaristan için bu ağır iktisadî ve toplumsal bunalımlı geçiş dönemi esnasındaki etnikler arası ilişkilerin iyi bir dengede korunmasına yardımcı olurlar.

Bulgaristan'daki demokratik değişimlerin başladığı genel siyasî ve psikolojik ortam, özel bir önem taşır. Her şeyden önce, Bulgar toplumu demokrat ve komünist (sosyalist) olmak üzere, iki kutba bölündüğünde, azınlık haklarını koruma isteği, ana ayırıcı işaret olarak algılanır. Ülkedeki totaliter rejimin yıkılışının ardından, ilk demokratikleşme hareketleri, Türk ve Pomakların çığneden haklarının iadesine yöneliktir." sözlerinin yalnızca iyi niyetten ibaret olması.

Aksi hâlde, nitekim Ataka ucubesinin oluşması ve bunun geçen Haziran seçimlerinde 21 milletvekiliyle meclise girmesinden sonra, onu bile yetersiz bulup, "Ataka, Bulgarları hayal kırıklığına uğrattı!" demecini veren Gvardiya (hassa alayı) adlı yeni bir şoven oluşumun peydahlanması nasıl açıklanır?!...

Trajikomik olan, parti başkanı Siderov'la kavgaları sonucunda Ataka'dan ayrılıp kendisine seçenek (alternatif) oluşturmayı amaçlayan, ancak çoğu Bulgar gizli servisi şubelerince tertiplenen Bulgaristan'daki 300'ü aşkın partiye sayısal katkıda bulunmaktan öte gidemeyeceği malûm, uyduruk "hassa alayı" hareketinin kurucusu Boyan Boyanov'un, Türkçe "gözlem" anlamına gelen Arapça kökenli lâkabıdır!

Evet, "saf" ("Bulgar" isminin, Türkçe "bulgalamak", yani "karışmak"tan türediğini hatırlayacak olursak, ne demekse?!) Bulgarlık iddialarında bulunan yukarıdaki azgın zatın takma adı, "Rasate", yani "rasat"tır!...

Gözleri kör eden düşmanlık

Araştırma, Jelyazkova'nın, gerçekte Türk düşmanlığında birleşen soydaşlarını bir kez daha savunmasıyla sona erer:

"SDS (Demokratik Güçler Birliği)'nin oluşmasıyla birlikte, öncelikle ülkedeki aydınlarla tüm etnik ve dinî grup temsilcilerini birleştiren, yeni hoşgörü ve uzlaşma programı ilân eden Etnikler Arası Ulusal Uzlaşma Komitesi kurulur. 1989'da oluşup 1991'de kendiliğinden lâğvedilen Komite, Bulgaristan'daki Müslümanların çiğnenmiş haklarını iade ve karma nüfuslu bölgelerdeki gerilim sinyallerini önleme konusunda yapıcı girişimlerde bulunur.

1989'un sonlarıyla 1990'un başlarında, Bulgaristan Türkleriyle Pomaklar isimlerinin ve dinî, kültürel, toplumsal haklarının iadesi ve sözde 'köküne dönüş' operasyonuna karşı çıkan mahkûmların serbest bırakılması isteğiyle ülke çapında bir dizi toplu gösteri düzenler. Ulusal Uzlaşma Komitesi, uluslar arası teşkilâtların ve Avrupa basın-yayın organlarının önünde azınlık haklarını savunma konusunda ilk adımlarını atar ve aynı zamanda Müslüman protesto gösterilerine katılarak, yürüyüşlerde başı çeker.

Bulgar geçiş sürecinin en büyük özelliği, kuşkusuz, aşırı milliyetçi akımlarının noksanlığıdır, denebilir. 1990-1991 yılları arasında oluşan milliyetçi, ırkçı ve azınlık karşıtı küçük partiler toplum içinde başarıya ulaşmazlar. Bunların bir kısmı, karma nüfuslu bölgelerde Bulgarlarla Türkler arasında sürekli gerilim yaratmak ve Müslümanlara karşı sürekli bir şüphe uyandırıp korku beslemek için komünist partisinin ve onun gizli servislerinin talimatlarıyla kurulmasına rağmen, yerel halkın desteğini almazlar. Bunlar oldukça uç (marjinal) olup, şu anki (1997) siyasî yaşamda herhangi bir ağırlık teşkil etmezler.

Orta Avrupa ülkeleri, sivil toplumu harekete geçirebilmek amacıyla -Sovyet ve komünizm karşıtlığını, millî gururu ve Doğu Blok ile olan bağların hemen kesilip Sovyet ordularından ivedilikle kurtulma arzusunu kullanarak,- siyasî ve iktisadî yaşamın demokratikleşme ve değiştirilmesi hususunda ilk denemelerde bulunurlar.

Bulgaristan'da komünizm karşıtlığı bilinçlenip gündeme girmeden evvel, geçiş sürecinin başlatılması için sivil toplumu harekete geçirme faaliyeti, 'demokrasi', 'insan hakları' ve 'azınlıklara eşitlik' sloganları altında geçer/gerçekleşir.

Bulgaristan'daki geçiş döneminin başlangıcında, toplumsal sistemi insancillaştırma denemeleri gözlemlenir ve her şeyden ziyade, demokrasinin manevî değerlerin ağırlığı göze çarpar. Müslüman yurttaşlara yapılan baskıların izlerini derhal silmek için kitle destekli ortak bir arzu var. Bulgar toplumunun bir kısmı, zamanında Yahudileri esirgeme girişimlerinden farklı, Türklerle Pomaklara yapılan işkence ve baskılara karşı koymayı denememekten doğan kolektif bir utanma duygusunda birleşir. Belki de, Yahudilerin kurtarılmasıyla biriken atalardan kalma büyük bir sermayenin kaybedilmesi korkusu yaşanır...

Genel olarak, azınlıklarla dayanışma ve azınlık hakları için ortak hareketlerde mücadele babında, Polonya, Macaristan, Çek Cumhuriyeti ve diğer eski sosyalist ülkelerinden farklı olarak, geçen 45 yıllık komünist rejimine karşı konamamanın telâfisi aranır. Bunun yanı sıra, Avrupa'yla tüm dünyadaki nahoş yankısı yüzünden, sırf rejimin Türklere yaptığı baskılar sonucunda Bulgaristan'ın düştüğü derin uluslar arası yalnızlıktan kaynaklanan, Türklerle dayanışma ve etkin yurttaşlık durumu gözlenir.

Geçmişte cebrî isim değiştirime kampanya sürecinde zarar gören Bulgaristan Müslümanlarının adlarının iadesi, kölelikten yeni yeni kurtulan sivil toplumun baskısı altında, 29 Aralık 1989 tarihli Bakanlar Kurulu kararıyla alınır. İsim iadesi, 1990 Mart tarihli ve ona bağlı değişikliklerle aynı yılın Kasım ayında yürürlüğe giren iki kanun kabulüyle başlar.

1991 baharına kadar 600.000 Müslümanın isim iade dilekçesi onaylanır. Bu iş çok zor ve karma nüfuslu bölgelerle başkentte komünist parti oluşumlarınca oluşturulan güçlü millî

Serhat Boylarındaki Türklerin Bitmeyen Çilesi

Ömer Faruk Hüsmüllü tarafından yazıldı.

Çarşamba, 04 Mayıs 2011 20:19 -

kampanyaların üstesinden geldikten sonra gerçekleşir.

1989 Aralık affıyla, zorunlu isim değiştirme kampanyasına muhalefetten dolayı hüküm giyen Bulgaristan Türkleri hapisten salıverilir. 1990 tarihli Cumhurbaşkanı Kararnamesiyle, benzer hüküm giyenler de affedilir. 1991 Haziranında, cebrî eritme nedeniyle hüküm giyenlerin siyasî ve vatandaşlık hakları iade edilir. İdama mahkûm edilip idamları infaz edilenlerin varislerine ve çarpışma esnasında ölen (şehit düşen), intihar eden, kayıp olanların yakınlarına maaş bağlanır.

Ancak bugüne dek yapılmamış olan, arşivlerin açılıp, sözde 'köküne dönüş' sürecinin mücrimlerine karşı haklı davalarının açılmamış olmasıdır. Demokratik güçler ve diğer daha küçük liberal oluşumları bile bunu yapacak siyasî iradeden yoksunlar. Bu yüzden, Bulgaristan, Strasbourg'da görülecek olan toplu bir davanın utancını yaşamak zorunda kalacaktır.

Bulgaristan'daki demokratik süreçlerinin tartışmasız olumlu bir gerçeği, 1990 yılında Hak ve Özgürlükler Hareketinin (HÖH/DPS) oluşum ve pekiştirilmesidir.

HÖH'nin var oluşu, Bulgar toplumunun çeşitli tabakalarının tamamen farklı gerekçelere tartışılır. Fakat HÖH'nin, komünist partisinin gizli merkez komitelerince oluşturulduğu savı kabul edilse dahi, onun, geçmiş yıllardaki gelişimiyle Bulgaristan'daki hoşgörü ve demokrasiye sağladığı büyük katkı, Hareketin daha ilk başta yaratıcılarının denetiminden kurtulduğunu kanıtlar. Aynı olgu, Hareketin önderi için de söz konusu.

Bulgaristan'daki vasat siyasî 'elit', onun karmaşık kişiliğinin tüm zikzaklığıyla dramatik mizacına mukabil, artık çağdaş tarih sayfalarımızda yerini aldığını idrak etmeksizin, siyah beyaz çizgilerle tanıttığı Doğan'ı, sürekli basın-yayına parçalatmaya çalışır.

1990-1996 yılları arasında sosyalistlerle onları destekleyen milliyetçi teşkilâtlar, HÖH'nin yasal durumuna ilişkin Anayasa Mahkemesine üç kez başvururlar. Doğal olarak, bunların her denemesi, HÖH'nin herhangi bir somut yasa dışı faaliyetine bağlı olmayıp, Hareketin, ülkedeki Türklerle Müslümanların oluşumu olmasından kaynaklanır.

Hak ve Özgürlükler Hareketine karşı yapılan en sık saldırılar toplu durumdan kaynaklanıyor (konjoktürel) olup, yönetenlerin kamu saygınlığını yitirerek, toplumun dikkatini başka yöne çekme gerekliliğiyle ilintilidir.

Ülkedeki Türklerle Müslümanların oluşturduğu, önemli Çingene kitlelerinin de rağbet ettiği parti teşkilâtı, fiilî bir ihtiyaç olup, zor geçiş yıllarında hayatın tüm alanlarında meydana gelen anî değişiklik ve güvensizlik ortamlarında haklarını savunabilecekleri ve Bulgaristan'ın siyasî ve iktisadî yaşamına iştirak edebilecekleri konusunda azınlıklara huzur ve güven verir.

1992 yılından bu yana yapılan sosyal incelemelere göre, Türklere karşı oluşan olumsuz düşünce kalıplarında/ön yargılarda, bariz bir azalma olduğu söylenebilir. (?) Türklere ülkede kendi siyasî teşkilâtlarıyla mevcudiyetleri, Bulgar toplumunun önünde Türk varlığını tümüyle yasallaştırır. Bu, son 120 yıldır Bulgaristan'da gerçekleşmeyen bir olgu olup, toplumun ve bir bütün olarak Bulgaristan'ın modernleşmesinin işaretidir.

Geçen yedi yıl, 'uç' milliyetçiliğin, Bulgaristan'ın siyasî yaşamına doğrudan doğruya etkisinin zayıf olduğunu gösterir. Açıktan açığa uç milliyetçilik siyaseti güden parti ve oluşumlar siyasette önemli bir alanı kapsayarak siyasî yaşamı tümüyle hâkimiyeti altına almaz ve geniş kitlelerin desteğiyle karşılanmaz. Tek istisna, yönetimdeki idarî ve iktisadî mevkilere ulaşmış, genç nesiller

Serhat Boylarındaki Türklerin Bitmeyen Çilesi

Ömer Faruk Hüsmüllü tarafından yazıldı.

Çarşamba, 04 Mayıs 2011 20:19 -

için önem taşıyan ve geniş teşkilât setiyle ülkenin çoğunu nüfuzu altına almayı başaran VMRO'dur. (6)

Milliyetçi ve özellikle de Türk-İslâm karşıtı duygular, gizli halkçılık oyunlarına (popülizme) imkân tanır ve tehlike yaratırlar. Ucuz halk yardakçılığında kaynaklanan bu tehlike, özellikle ülkedeki güç, iktidarın tüm mekanizmalarını ele geçirip aşırı milliyetçi düşüncülere yenildiği/spekülasyonlara kurban düştüğü an, büyür. Bu, Bulgaristan'daki etnikler arası sabit ve iyi dengeyi bozma kabiliyetindedir. Zamanın BSP'since yönetilip kısırtılan Kırcaali'deki 1995-1996 olayları, böyle bir gerilimin örneğidir.

Günümüzde yeniden, HÖH'nin merkez ve yerel kadrolarını siyasî ve iktisadî mevkilerden itip, Hareketi yasa dışı ilân etme hususunda havaî bir siyasî eğilim gözlemlenir. Bu yöndeki güç denemeleri -şu ana kadar hep olduğu gibi,- Türklerle önderlerinin içlerine kapanıp sertleşmesine ve rövanş için harekete geçmesine sebep olacak noktaya varır. Bu, bir gerilim yaratır, iktidarla toplum erkini boş çabalara sevk eder ve genellikle Bulgaristan'ın uluslar arası saygınlığına zarar verir.

Balkanlar'daki on yıllarca tarihî tecrübe ve özellikle de son yıllardaki deneyimler, uzmanlara, Bulgaristan ve diğer Balkan ülkelerinde mevcut olan ağır idarî, iktisadî, hayatî, siyasî çıkar tezatlarını gösterir. Ne yazık ki, bunlar genellikle akıl dışı, etnikler arası veya dinî (medenî) çatışmalar kisvesine bürünür. Belki de ancak bu özellik dolayısıyla büyük jeopolitik Z. Brzezinski, karmaşık etnik gerilimlerle dolu bölgemizi, Avrasya Balkanlar'ı diye adlandırır. Buradaki 'Balkanlar' gene savaşı ve yıkıcı bir terim anlamına gelir; bizlerse bu Balkanlar'ın birer parçasıyız. Bu nedenle, barışı koruyup etnikler arası hoşgörüyü sağlamak, yalnızca bizim elimizde.

Bulgaristan'daki Türkler sadık birer yurttaştır. Hareket ise, asla ulusal çıkarlara zarar vermiş değildir. Buna karşılık, Türkler, Müslümanlar ve HÖH, günümüzde lâyıkiyle değerlendirilemeyen yöntem ve derecede, Bulgaristan'daki demokratik sürecinin başarıyla gelişmesine ve azınlıkların uyum sağlamasına katkıda bulundular.

HÖH ve taraftarlarının, siyasî yaşamın dışına kuvvetle itilip ahlâken yasa dışı ilân edilmesi, bir macera denemesi olur; çünkü ulusal partiler, Bulgaristan'daki azınlık sorunlarını içtenlikle, verimli ve eşit bir şekilde çözebilecek istekten yoksun, nesnel koşullar ise eksiktir."

Böyle komşu, düşman başına!

"Büyük Türk, çeşitli dinlerden yirmi milleti barış içinde yönetmektedir. Türkler Hristiyanlara savaşta ılımlı, zaferde yumuşak olmayı öğretmiştir."

Voltaire

"Hicret-muhaceret-göç"... Bu buruk kelimeler, ne yazık ki, Rumeli'mizi betimler! Bu sonsuz hicran, ne yazık ki, Rumeli'mizle özdeş! Çünkü yüz yirmi dokuz yılı aşkın, Rumeli Türklüğü durmadan Avrupa'dan Asya'ya, Balkanlar'dan Anadolu'ya, Bulgaristan'dan Türkiye'ye akar...

Akıncıların torunlarına yakışmayan, hüznü bir akış bu... Uzun ince bir yol... Ve "Fatihlerin Evlâtları'nın koyulduğu bu sancılı yolun ardından, Tuna'yla Arda'nın, Meriç'le Kamçı'nın, Rodop'la Yıldız Dağları'nın, Deliorman'la Koca Balkan'ın sessizce bakması -insanlığın can çekişmesi!- daha da acı...

Serhat Boylarındaki Türklerin Bitmeyen Çilesi

Ömer Faruk Hüsmüllü tarafından yazıldı.

Çarşamba, 04 Mayıs 2011 20:19 -

Ve dünya... “Uygar” geçinen o dünyanın tanık olduğu Türklerin son soy kırımı, 1984-1989 yılları arasında, Avrupa'nın göbeğinde işlendi. Rus kuklası Jivkov'la hempaları, sayısı iki milyonu aşan Türkleri Bulgarlaştırmak istedi. Devletler hukuku çiğnendi, insan hakları sözleşmeleri, İnsan Hakları Beyannamesi ve insanlığın kendisi dahi ayaklar altına alındı. Binlerce Türk işkence gördü, öldürüldü; üç yüz altmış binden fazlası ata yurdundan göçe zorlandı, Türkiye'ye iltica etti, ana vatana sığındı...

O neslin yakıldığı alazlar hâlâ sönmedi, kökünden koparılan öz Türklerin yaraları hâlâ iyileşmedi, topyekûn Türk halkına yaşatılan gaddarlıklar hâlâ unutulmadı ve perişan edilen Bulgaristan Türklüğünün gönlü hâlâ deva bulamadı...

Durum böyleyken, geçen ayın onunda, aşâğılık duygusu içerisinde kıvranıp tarihî gerçekleri makarna deliğinden gören Atakacıların teklifi üzerine, Bulgar Meclisinde sahte bir Ermeni soy kırımı tasarısı görüşüldü.

Memleketlerinden sökülüp atılmaya çalışılan Türklerin uğratıldığı gerçek kırım tüm çıplaklığıyla ortada ve suçlular hâlâ hayattayken, katliamlarla dolu kendi kirli mazilerini yok etmek istercesine 1990 öncesi nüfus kayıtlarıyla nüfus arşivlerinin tamamını yok eden, ulus adı bile Türkçe olan Bulgarların, yaklaşık 130 yıldır Rumeli Türklerine karşı işledikleri adaletsizlik ve haksızlıklar bir yana, birkaç sene evvel yine Rus ağabeylerinin kışkırtmaları neticesinde ve Sovyet gizli servisleriyle Kızıl Ordu'nun maddî-manevî desteği sayesinde, sahibi oldukları 110.987 km² yüzölçümünün her metre karesinde akıttıkları Türk kanıyla gözyaşları, zulmettikleri Türk toplumunun maruz kaldığı fizikî ve ruhî tahribatı ve kıyımdan geçirdikleri tüm bir milletin mağduriyetini de göz ardı ederek, sahte bir soy kırımı tasarısını görüşmeye kalkışarak hadlerini aşmaları bile, arsızlığın, pişkinliğin ve küstahlığın en son raddesi!

Çünkü zavallıların milletçe biraz utanmaları olsa, soy kırımı tespiti için uzağa gitmelerine gerek kalmaz; kendi yurttaşları olan Türklere yaptıklarının, soy kırımının dik âlâsı olduğunu anlamaları için kendi tarihlerine bakmaları yeter de artardı!

(1) Yalnızca Cumhuriyetin ilk döneminde Bulgaristan'dan Türkiye'ye gelen göçmen sayısı (Cevat Geray, “Türkiye'den ve Türkiye'ye Göçler ve Göçmenlerin İskânı 1923-1961”, Ankara 1962, SBF ile, Bilâl N. Şimşir, “Bulgaristan Türkleri”, Ankara 1985, Bilgi Yayınevi) şöyledir:

Yıllar Göçmen sayısı

1923-1933 101.507

1934 8.682

1935 24.968

1936 11.730

1937 13.490

1938 20.542

1939 17.769

Serhat Boylarındaki Türklerin Bitmeyen Çilesi

Ömer Faruk Hüsmüllü tarafından yazıldı.
Çarşamba, 04 Mayıs 2011 20:19 -

1923-1939 Toplamı 198.688

1940 6.960
1941 3.803
1942 2.672
1943 1.145
1944 489
1945 631
1946 706
1947 1.763
1948 1.514
1949 1.670

1940-1949 Toplamı 21.353

(2) Tabîî, Türkler sayesinde! Zira bizim "Rumeli" dediğimiz Avrupa Türkiye'sinde ileri sürülenlerin aksine, Türk-Müslüman nüfusu azımsanmayacak büyüklükteydi. Hele İstanbul'un arka bahçesi olup, beş yüz yıldır Türk idaresinde bulunan Edirne ve Tuna vilâyetlerindeki Türk-Müslüman nüfusu, ezici çoğunlukta idi. Fransa'nın Rusçuk Viskonsolosu Aubaret, 6 Ekim 1876 günü hükûmetine, "Avrupa Türkiye'sinde küçük bir Müslüman azınlığı bulunduğu yolundaki yanlış kanaati bu vesileyle düzeltmek faydasız olma-yacaktır. Yalnız Tuna Vilâyetinde... 1.130.000'i Bulgar olan 1.233.500 gayrimüslime karşılık 1.120.000 Müslüman bulunmak-tadır. Niş sancağı buna dâhil değildir, fakat bu hiçbir şeyi de-ğıştirmez... Şu hâlde rakamlardaki eşitlik hemen hemen tam-dır." diye bildirir. (Archive; des Affaires Etrangères de France, CPC. Turquie, Roustchouk, 1876-1879, T. 3, f. 118-119. Aubaret il M. Decazes, du 6 Octobre 1876, No. 29). Buna göre, Rusların "Bulgaristan" olarak adlandırdıkları Tuna Vilâyetindeki Bulgar nüfusu, toplam nüfusun yarısı kadar-dır.

İstanbul Hükûmeti, Berlin Antlaşmasından önce, 1878 Mayısında, Rus yazarı Teplov'un incelemelerine dayanılarak hazırladığı bir tabloda, Rumeli'deki nüfus dağılımını ayrıntılarıyla gösterir. (Archives de l'Ambassade de Turquie à Paris, Safvet Pacha a Aarif Pacha, du 2 Mal 1876, No. 51062/40. Circulaire Confidentielle, Annexe. Travail sur la Bulgarie.) İşte, söz konusu bilgiler:

Sancaklar	Bulgar nüfusu	Bulgar olmayan nüfus	Toplam nüfus
Rusçuk	201.025	354.324	555.349
Vidin	263.000	131.600	378.100
Tırnova	188.500	112.000	299.500
Tulça	40.570	188.930	229.500

Serhat Boylarındaki Türklerin Bitmeyen Çilesi

Ömer Faruk Hüsmüllü tarafından yazıldı.
Çarşamba, 04 Mayıs 2011 20:19 -

Varna 36.000 74.100 110.100
Sofya 297.500 189.000 485.500
Niş 283.500 148.100 430.600
Üsküp 99.850 206.850 306.700
İslimye 100.500 186.400 286.900
Filibe 382.500 564.600 946.600
Edirne 124.100 331.300 455.700
Manastır 167.350 297.550 454.900
Goriça – 241.100 241.100
Serez 136.000 233.200 369.200
Selânik 152.600 275.000 427.600
Drama 26.500 91.100 117.600
Gelibolu 42.200 160.000 202.200
Tekirdağ 40.100 133.200 173.300
Toplam 2.582.395 3.913.354 6.495.749

(3) 1877-1878 Türk-Rus Savaşının bir “ırk ve yok etme savaşı (une guerre de races et d’extermination)” olmasını isteyen, Rumeli Türk halk kitlelerinin felâketini hazırlayan, işgal altındaki Bulgaristan “Mülkî İşler Âmiri” Panславist Prens Çerkaski’nin, Harbiye Nazırı Mülyütün’e yazdığı mektuptan (Russes et Turcs, La Guerre d’Orient).

(4) Ben şahsen, 80’li yıllarda Müslüman Çingenelerin gördüğü kötü muameleyi hatırlamakla birlikte, kendilerinin geçmişte gazete veya tiyatro sahibi olduklarını hatırlamıyorum, başka kaynaklarda da böyle bir bilgiye rastlamış değilim. S.K.

(5) Eski kültür ve sanat anıtlarını yakıp yıkma düşünce ve davranışı.

(6) Makedonyalıları Bulgar olarak görüp, ‘Büyük Bulgaristan’ hayalleri peşinde koşan Bulgar ulusal hareketi. S.K.

Not: Yorumu bana ait olan resimler, Türkiye Cumhuriyeti Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğüne (The General Directorate of Press and Information of the Turkish Republic) yayımlanan, “EXODUS of The Turks From Bulgaria” başlıklı Basın Bildirisi Kitapçığından alınmıştır. S.K.